

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.009.04.2021

**Pan
Ryszard Morawski
Dyrektor
Zespołu Szkół Samochodowych
im. Stanisława Syroczyńskiego w Lublinie**

Aleja Jana Długosza 10A
20-054 Lublin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/021 „Funkcjonowanie szkół w sytuacji zagrożenia COVID-19”

I. Dane identyfikacyjne

<i>Jednostka kontrolowana</i>	Zespół Szkół Samochodowych im. Stanisława Syroczyńskiego w Lublinie – Branżowa Szkoła Samochodowa I Stopnia; Aleja Jana Długosza 10A, 20-054 Lublin (dalej: „Szkoła Branżowa” lub „Szkoła”).
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Ryszard Morawski – Dyrektor Zespołu Szkół Samochodowych im. Stanisława Syroczyńskiego w Lublinie od 1 września 2011 r. (dalej: „Dyrektor”).
<i>Zakres przedmiotowy kontroli</i>	Realizacja przez szkoły zadań w obszarze kształcenia, wychowania i opieki w sytuacji zagrożenia COVID-19.
<i>Okres objęty kontrolą</i>	Lata 2020-2021 (do 29 czerwca), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
<i>Podstawa prawna podjęcia kontroli</i>	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
<i>Kontroler</i>	Katarzyna Zglińska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/63/2021 z 26 kwietnia 2021 r. (akta kontroli, str. 1, 12-13)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2020-2021 w Szkole Branżowej podjęto właściwe działania, umożliwiające prawidłową realizację zadań Szkoły w sytuacji zagrożenia COVID-19. W okresie zawieszenia zajęć dydaktyczno-wychowawczych, od 12 do 24 marca 2020 r., nauczyciele doskonalili się, przygotowywali do lekcji, opracowywali informacje i materiały dla uczniów, utrzymując z nimi systematyczny kontakt za pomocą kanałów elektronicznych, głównie dziennika elektronicznego. Dyrektor podjął działania zmierzające do uruchomienia prowadzenia przez Szkołę kształcenia na odległość. W zarządzeniach uregulował sposób jego funkcjonowania, ze wskazaniem obowiązków nauczycieli, uczniów i innych pracowników. Różnił możliwości i potrzeby w tym zakresie, wskazał metody, źródła oraz sposoby prowadzenia zajęć i komunikowania się z uczniami i rodzicami.

Po 24 marca 2020 r., zgodnie z wydanymi regulacjami, Dyrektor zapewnił ciągłość zadań i realizację programu nauczania w formie zdalnej, z wyłączeniem okresów, które zgodnie z rozporządzeniami Ministra Edukacji Narodowej (dalej: „MEN”)³ były realizowane stacjonarnie, w tym w czerwcu 2020 r. Dokonana w roku szkolnym 2019/2020 modyfikacja programu nauczania, dotycząca przesunięcia pięciu godzin doradztwa zawodowego z klasy drugiej do klasy trzeciej, nie wpłynęła na realizację zadań Szkoły. Dyrektor wspierał współpracę nauczycieli i uczniów z trudnościami w nauce oraz uzdolnionych. Ustalił zasady monitorowania i sprawdzania wiedzy uczniów i ich postępów w nauce oraz sposób dokumentowania tych czynności

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 (dalej: „ustawa o NIK”).

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Aktualnie Ministerstwo Edukacji i Nauki.

w dzienniku elektronicznym. W stwierdzonych 12 przypadkach niespełniania przez uczniów obowiązku nauki, Dyrektor podjął działania, które wpłynęły na poprawę frekwencji uczniów. W dwóch przypadkach uczniowie wycofali dokumenty ze Szkoły.

Dyrektor terminowo przedkładał organowi prowadzącemu wnioski o dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli, uwzględniające potrzeby Szkoły. W latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 w Zespole Szkół Samochodowych im. Stanisława Syroczyńskiego w Lublinie (dalej: „ZSS”) do celów dydaktycznych dostępnych było 138 do 152 komputerów, w tym 25 przenośnych. Z dofinansowania zakupu sprzętu i oprogramowania w ramach tzw. 500+ dla nauczycieli skorzystało 56 nauczycieli oraz Dyrektor, z czego 44 nauczycieli w roku szkolnym 2020/2021 realizowało zajęcia w Szkole Branżowej. Dyrektor podjął również działania mające na celu zapewnienie uczniom, nauczycielom i innym pracownikom Szkoły bezpiecznych warunków pracy w okresie zagrożenia COVID-19, m.in. poprzez zorganizowaną współpracę z Urzędem Miasta Lublin i określenie procedur uwzględniających higienę pracy uczniów i nauczycieli w Szkole.

Na komputerach użytkowanych w pracowni informatycznej uczniowie mieli dostęp do stron, mogących zawierać treści szkodliwe dla ich prawidłowego rozwoju, co stanowiło naruszenie art. 27 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁴. Stwierdzona nieprawidłowość została usunięta podczas kontroli NIK i nie miała istotnego wpływu na kontrolowaną działalność.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Realizacja przez szkoły zadań w obszarze kształcenia, wychowania i opieki w sytuacji zagrożenia COVID-19

Opis stanu faktycznego

1. W roku szkolnym 2019/2020 oraz 2020/2021 w skład ZSS wchodziły: Technikum Samochodowe, Szkoła Policealna nr 9⁵ oraz Branżowa Szkoła Samochodowa I i II stopnia⁶.

Liczba uczniów w ZSS (według stanu na 30 września) w latach szkolnych wynosiła odpowiednio: 2019/2020 - 637 w ramach 26 oddziałów (185 w ramach 8 oddziałów Szkoły Branżowej I stopnia i 452 w ramach 18 oddziałów Technikum Samochodowego), 2020/2021 - 599 w ramach 23 oddziałów (187 w ramach 8 oddziałów Szkoły Branżowej I stopnia i 412 w ramach 15 oddziałów Technikum Samochodowego). W Szkole Branżowej I stopnia kształcenie odbywało się w zawodach: mechanik oraz elektromechanik pojazdów samochodowych.

(akta kontroli, str. 14-21)

2. Zgodnie z § 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19⁷, Dyrektor ustalił sposób dokumentowania realizacji zadań Szkoły. W terminie od 12 do 24 marca 2020 r., Dyrektor zlecił nauczycielom⁸ świadczenie pracy w formie zdalnej, obejmującej:

⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, ze zm.

⁵ W latach objętych kontrolą Szkoła nie prowadziła naboru.

⁶ Utworzona od roku szkolnego 2020/2021.

⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 493, ze zm. (dalej: „rozporządzenie MEN w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie COVID-19”). W brzmieniu obowiązującym przed 1 września 2020 r.

⁸ Zarządzenie Dyrektora ZSS nr 5/2020 z 12 marca 2020 r. w sprawie czasowego zawieszenia zajęć dydaktyczno-wychowawczych w ZSS (dalej: „Zarządzenie 5/2020”).

samokształcenie, zdalny kontakt z rodzicami uczniów w celu rozwiązywania bieżących spraw szkolnych, przygotowanie się do zajęć, opracowywanie informacji i materiałów dla uczniów, systematyczny kontakt z uczniami za pomocą kanałów elektronicznych (np. dziennika elektronicznego). Nauka miała obejmować powtórzenia i utrwalanie wiadomości bez ich oceniania oraz zostać zorganizowana w sposób nieprzeciążający uczniów nadmiernie zadaniami. Nauczyciele, poprzez dziennik elektroniczny, przekazywali uczniom informacje i materiały dydaktyczne do samodzielnej pracy w domu (związane m.in. z rozwiązywaniem samodzielnym zadań, ich przekazywaniem do sprawdzenia), przesyłali linki do zadań, prośby o zapoznanie się z określoną tematyką, ponadto wyjaśniali problemy związane z funkcjonowaniem dziennika, itp. Przekazywali również linki do platformy edukacyjnej MEN „Epodreczniki.pl”, ze wskazaniem zapoznania się z konkretnymi treściami. Zapraszali na konsultacje również poprzez kontakt on-line za pośrednictwem komunikatora Messenger. Pedagog szkolny wystosowała zaproszenie do rodziców, uczniów i nauczycieli do wysłuchania webinarium „Jak planować działania, radzić sobie z emocjami i odnaleźć się w niezwykłym czasie”. Zapraszała do kontaktu poprzez dziennik elektroniczny, telefon, Messenger.

Dyrektor wskazał również nauczycielom na możliwość korzystania z platformy „arkusze.pl” polecanej przez MEN. Wystosował korespondencję do nauczycieli, dotyczącą konieczności wsparcia swoich wychowanków w odpowiedzialnym wykorzystaniu czasu poprzez bieżący kontakt z uczniami z użyciem kanałów komunikacji elektronicznej, które umożliwić miały wskazanie uczniom materiałów do utrwalenia wiadomości, czy zobowiązań np. do przeczytania lektury. Uczniowie przygotowujący się do matury (podstawowej i rozszerzonej) otrzymywali informacje, dotyczące materiału do powtórzenia ze wskazówkami i informacją o możliwości kontaktu w przypadku pytań i wątpliwości oraz informacje o planowanych terminach wystawienia propozycji ocen końcowych, czy o zmianach w terminie spotkań z rodzicami.

Dla osób, które w okresie zawieszenia zajęć nie miały dostępu do dziennika elektronicznego, materiały zamieszczane były na grupie klasowej założonej na Facebook. Informacje kierowane do rodziców również były przekazywane poprzez dziennik elektroniczny, ze wskazaniem kontaktu on-line lub/i terminów dostępności telefonicznej. Ogłoszenia z informacjami na temat funkcjonowania Szkoły zamieszczane były na stronie internetowej.

W dzienniku elektronicznym zachowana została korespondencja elektroniczna, świadcząca o współpracy z uczniami i rodzicami. Dyrektor poinformował nauczycieli, że w związku z zawieszeniem zajęć w tym okresie, zgodnie z komunikatem MEN⁹, za dni świadczenia przez nauczycieli pracy poprzez kontakt zdalny nie otrzymają oni wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe.

W okresie od 12 do 24 marca 2020 r. w dziennikach lekcyjnych zamieszczano zapisy, wskazujące na zawieszenie zajęć dydaktycznych. Nauczyciele przekazywali do Dyrektora dzienne sprawozdania ze swojej pracy za pośrednictwem poczty e-mail. Sprawozdania zawierały wymagane treści. Zachowywali również w dzienniku elektronicznym maile, świadczące o współpracy z uczniami i rodzicami.

(akta kontroli, str. 47-75, 205-206, 411-412, 486-487, 501-503)

3. W okresie zawieszenia zajęć roku szkolnego 2019/2020, Dyrektor Szkoły podjął działania zmierzające do uruchomienia prowadzenia kształcenia na odległość, m.in. poprzez sprawdzenie, czy i w jakim zakresie Szkoła posiadała kontakt za

---

⁹ Komunikat przekazany przez MEN 16 marca 2020 r.: „Sytuacja nauczycieli oraz pracowników niebędących nauczycielami przedszkoli, szkół i placówek w związku z zawieszeniem prowadzenia zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych – informacja MEN”.

pośrednictwem Internetu/dziennika elektronicznego z uczniami i rodzicami (korespondencja mailowa, poprzez e-dziennik i telefoniczna wychowawców).

W Zarządzeniu w sprawie zdalnej realizacji zajęć dydaktyczno-wychowawczych w ZSS¹⁰ Dyrektor wskazał, że do kształcenia na odległość można wykorzystywać materiały i funkcjonalności Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej www.epodreczniki.pl, materiały edukacyjne dostępne na stronie www.gov.pl/web/edukacja/nauka-zdalna, oferty wydawnictw edukacyjnych, materiały prezentowane w publicznej telewizji i radiofonii, zasoby Internetu oraz własne. Wskazał również formę dokumentowania przez nauczycieli przeprowadzanych lekcji w dzienniku elektronicznym według tygodniowego planu zajęć w rzeczywistych godzinach wynikających z planu.

Dyrektor wysyłał informacje zbiorowe poprzez dziennik elektroniczny do nauczycieli, rodziców i uczniów na temat: zmiany przepisów dotyczących funkcjonowania szkół w okresie pandemii COVID-19, możliwości i warunków organizowania na terenie Szkoły konsultacji/spotkań dla uczniów i składania deklaracji chęci przystąpienia do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, realizacji stacjonarnej lub zdalnej zajęć szkolnych. Informacje zamieszczał także na stronie internetowej ZSS.

Uczniom przekazywano instrukcje logowania się do aplikacji Microsoft Teams i bieżące procedury obowiązujące w ZSS w trakcie pandemii COVID-19. W wewnątrzszkolnym systemie oceniania ZSS¹¹ wprowadzone zostały zmiany dotyczące prowadzenia i oceniania zajęć, przekazywania uczniom i rodzicom informacji o ocenach i postępach w nauce z wykorzystaniem kanałów komunikacji elektronicznej, np. dziennika elektronicznego, programu MS Office 365 i służbowej poczty e-mail nauczycieli (w przypadku prowadzenia przez Szkołę zajęć dydaktyczno-wychowawczych w formie zdalnej).

Na posiedzeniu Rady Pedagogicznej w dniu 20 kwietnia 2020 r. Dyrektor poruszył sprawę uwzględnienia potrzeb uczniów i zwrócił uwagę nauczycieli na fakt, że uczniowie mogli mieć różne sytuacje w domu, np. kilku uczniów mogło korzystać z jednego komputera. W Szkole opracowano procedury, uwzględniające higienę pracy uczniów i nauczycieli w Szkole — Procedury BHP obowiązujące uczniów, rodziców/opiekunów oraz pracowników ZSS w trakcie pandemii COVID-19 w roku szkolnym 2020/2021¹² (dalej: „Procedury BHP”), obowiązujące od dnia 31 sierpnia 2020 r. Wskazano w nich m.in., że współpraca nauczycieli z uczniami musi uwzględniać potrzeby, możliwości poznawcze i psychofizyczne uczniów, a także dostępność urządzeń do komunikacji elektronicznej oraz ich umiejętności w obszarze stosowania technik informacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z dysfunkcjami.

(akta kontroli, str. 76-185, 205-218)

4. Po 24 marca 2020 r. nauczyciele realizowali podstawę programową, zapisując w dzienniku lekcyjnym informacje dotyczące zdalnego charakteru przeprowadzania zajęć oraz ich tematyki. Dyrektor ustalił sposób monitorowania postępów uczniów oraz weryfikacji ich wiedzy i umiejętności, a także sposób informowania uczniów i rodziców o postępach w nauce ucznia i uzyskanych ocenach w Zarządzeniu 7/2020 i 7a/2020¹³. Wskazał również informacje, jakie uczeń miał wpisywać, wysyłając do nauczyciela wiadomość, a nauczyciel miał wprowadzić w dzienniku elektronicznym, dokumentując przeprowadzoną lekcję. Korespondencja z uczniem,

¹⁰ Zarządzenie Dyrektora ZSS nr 7/2020 z 23 marca 2020 r. (dalej: „Zarządzenie nr 7/2020”).

¹¹ Uchwała nr 5/2020 Rady Pedagogicznej ZSS z 20 kwietnia 2020 r. oraz Zarządzenie nr 8b/2020 z 20 kwietnia 2020 r.

¹² Zarządzenie Dyrektora ZSS nr 17/2020 z 31 sierpnia 2020 r. (aktualizacja 17 maja 2021 r.)

¹³ Zarządzenie Dyrektora ZSS zmieniające zarządzenie nr 7/2020 z 23 marca 2020 r. w sprawie zdalnej realizacji zajęć dydaktyczno-wychowawczych w ZSS.

dotycząca jego pracy na lekcjach, miała być zapisywana i archiwizowana. Oceny uczniów miały być na bieżąco wpisywane do dziennika wraz z informacją o powodzie ich wystawienia oraz z datą, a w opisie miała być zawarta adnotacja „praca zdalna”. Do komunikacji z uczniami i rodzicami wskazano m.in. dziennik elektroniczny, pocztę służbową, telefon, platformy dedykowane przez MEN. Wskazano materiały edukacyjne z ich adresami na stronie m.in. Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej. Jak wskazał Dyrektor, ustalenia zawarte w Zarządzeniu 7/2020 zostały opracowane po konsultacjach w gronie kierownictwa, w oparciu o informacje przekazywane z MEN. Dokumentowano realizację zadań zgodnie ze wskazaniem Dyrektora.

(akta kontroli, str. 80-81, 186, 424, 426)

5. Od 18 do 19 marca 2020 r.¹⁴ wśród uczniów i nauczycieli zostało przeprowadzone rozeznanie możliwości technicznych i organizacyjnych (wychowawcy klas ustalali dostępność uczniów, którzy mieli utrudniony kontakt do Internetu oraz dziennika elektronicznego). Wszyscy uczniowie i nauczyciele dysponowali laptopami lub komputerami. Dyrektor wyjaśnił, że zdarzały się czasowe problemy uczniów z dostępem do Internetu lub jego jakością i w takich przypadkach Szkoła oferowała możliwość korzystania ze sprzętu w budynku Szkoły. Wystąpiły pojedyncze przypadki korzystania z takiego wsparcia w roku szkolnym 2020/2021. Dotyczyły one trzech uczniów.

Nauczyciele zostali przygotowani do nauczania zdalnego. Korzystali z dziennika elektronicznego od września 2018 r. Z zakresu funkcjonalności Office 365 uczestniczyli w cyklu szkoleń on-line, o których informował ich Urząd Miasta Lublin (dalej: „UM Lublin”) — nagrania ze szkoleń dostępne były na stronie: <https://lublin.eu/edu/projekt/office/webinaria> (dostęp aktualny na dzień 14 czerwca 2021 r.). Zgodnie ze sprawozdaniami z realizacji planu pracy, w okresie od 7 do 26 maja 2020 r. w szkoleniach tych uczestniczyło sześciu nauczycieli, a w okresie od 8 lutego do 26 kwietnia 2021 r. — pięciu nauczycieli. Dyrektor przekazywał nauczycielom zaproszenia na spotkania poświęcone narzędziom do realizacji nauki zdalnej (m.in. Office 365), użytkowaniu Teams (korzystanie z kalendarza, blokowanie wyrzucania nawzajem siebie z lekcji przez uczniów, przypadków dołączania do lekcji uczniów spoza szkoły, problemów zgłaszanych na bieżąco; szkolenie 9 listopada 2020 r.).

UM Lublin dokonał synchronizacji dziennika z Office 365 dla ZSS w dniu 3 kwietnia 2020 r., utworzył konta dla wszystkich uczniów i nauczycieli oraz przekazał informacje dotyczące korzystania z konta Office 365.

Kształcenie z wykorzystaniem metod i technik na odległość odbywało się z wykorzystaniem w procesie edukacji dostępnych środków komunikacji, tj. m.in. dziennika elektronicznego, platformy MS Teams, Office 365, poczty służbowej. Wykorzystywano materiały szkoleniowe dostępne na stronach: molnet.edu.lublin.ue (biblioteka), e-learning.intercars.eu, wolnelektury.pl, czy e-zasoby z podręczników wykazanych w szkolnym zestawie podręczników („Zasób-Sieci komputerowe” Nowa Era). Szkoła otrzymała w październiku 2020 r. od Dyrektora Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin informację o konieczności prowadzenia nauki zdalnej jedynie poprzez rekomendowane narzędzia, tj. dziennik elektroniczny oraz Office 365 (aplikacja Microsoft Teams). Korzystanie z innych platform edukacji miało być każdorazowo uzgadniane i akceptowane przez Dyrektora Szkoły.

---

¹⁴ Polecenie Dyrektora ustalenia danych w trybie pilnym.

Na podstawie analizy próby sześciu klas ze Szkoły Branżowej (po dwie klasy z każdego rocznika¹⁵) ustalono, że w okresie 25 marca – 20 kwietnia 2020 r., w 15 przypadkach kontakt zdalny z uczniami był utrudniony z powodu m.in. przeprowadzki ucznia, chwilowego braku dostępu do Internetu, podjęcia pracy zarobkowej przez ucznia, późnego aktywowania konta na dzienniku elektronicznym, logowania się przez konto rodzica. We wszystkich przypadkach przeprowadzono rozmowy telefoniczne z rodzicami, które wpłynęły na poprawę frekwencji uczniów na zajęciach.

(akta kontroli, str. 44-46, 76-78, 186-204, 269-287, 413-419, 443-483, 488-498)

6. Tygodniowe zakresy treści nauczania do zrealizowania w poszczególnych oddziałach zostały ustalone w Szkole we współpracy z nauczycielami zgodnie z rozporządzeniem MEN w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie COVID-19. Uwzględniały one równomierne obciążenie uczniów w poszczególnych dniach tygodnia; zróżnicowanie zajęć w każdym dniu; możliwości psychofizyczne uczniów podejmowania intensywnego wysiłku umysłowego w ciągu dnia; łączenie przemienne kształcenia z użyciem monitorów ekranowych i bez ich użycia; ograniczenia wynikające ze specyfiki zajęć.

W początkowym okresie po 24 marca 2020 r., zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora, trudności w organizacji zajęć na odległość dotyczyły głównie problemów związanych z zapewnieniem dostępu do dziennika elektronicznego wszystkim uczniom i rodzicom. Duża grupa rodziców i uczniów nie korzystała wcześniej z tego narzędzia do kontaktu ze Szkołą, stąd trudność sprawiła konieczność jednoczesnego przestawienia się wszystkich nauczycieli, uczniów i rodziców z dnia na dzień na inną formę pracy i kontaktów. Brakowało również jednolitej, przetestowanej przez uczniów i nauczycieli, rekomendowanej platformy do zdalnej nauki, z której korzystałaby cała Szkoła. W zmienionych warunkach organizacyjnych ograniczony został obowiązek świadczenia pracy na terenie Szkoły przez nauczycieli oraz innych pracowników (pedagog szkolny, bibliotekarze), który uregulowany został m.in. w Zarządzeniu 7/2020 oraz w Procedurach BHP, wskazujących, jakie zadania w okresie przebywania uczniów w Szkole, ciążyły na nauczycielach i pracownikach obsługi. Wskazano zasady korzystania z biblioteki szkolnej, zadania pracowników obsługi (m.in. nadzór nad osobami wchodzącymi do ZSS, zwracanie uwagi na konieczność posiadania osłony ust i nosa oraz rękawic ochronnych lub dezynfekcji rąk, dezynfekcja pomieszczeń i sal, monitorowanie poziomu mydła i płynu do dezynfekcji), zadania nauczycieli (m.in. zapoznanie uczniów i poinformowanie rodziców o obowiązujących procedurach, wietrzenie sal podczas przerw, informowanie kierownictwa o niepokojących objawach chorobowych u uczniów), zadania kierownictwa (m.in. stały kontakt z Państwową Inspekcją Sanitarną, przyjmowanie zgłoszeń o objawach chorobowych u uczniów lub pracowników, podejmowanie decyzji o odizolowaniu osoby z objawami choroby przed podjęciem dalszych kroków).

Przed rozpoczęciem roku szkolnego 2020/2021, Dyrektor przedstawił UM Lublin poziom przygotowania do rozpoczęcia nowego roku szkolnego w trybie stacjonarnym w reżimie sanitarnym, wskazując na kontynuowanie utrzymania sanitarnych zachowań, tj. rozpowszechnianie procedur związanych z zachowaniem w trakcie pandemii COVID-19, dezynfekcję rąk przy wejściu do budynków ZSS, zakrywanie ust i nosa, ograniczenie korzystania z szatni, wietrzenie i dezynfekowanie szatni wychowania fizycznego po każdym zajęciu, wietrzenie sal na przerwach, utrzymywanie izolatorium.

(akta kontroli, str. 43, 80-81, 163-185, 229-231)

---

¹⁵ Klasy: 1AB, 1BB, 2AB, 2BB, 3AB, 3BB.

7. Treści programowe obowiązującej podstawy programowej roku szkolnego 2019/2020 dla Szkoły Branżowej, w świetle zapisów sprawozdań z realizacji planu pracy zespołu nauczycieli przedmiotów: humanistycznych, matematyczno-przyrodniczych, zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu, z dnia 26 czerwca 2020 r., zostały zrealizowane. Konieczność modyfikacji szkolnego zestawu programów nauczania dotyczyła jedynie przesunięcia zajęć doradztwa zawodowego (pięć godzin) z klasy drugiej do klasy trzeciej. Potrzeba ta została zgłoszona podczas posiedzenia Rady Pedagogicznej w dniu 22 czerwca 2020 r. Dyrektor wyjaśnił, że podyktowane to zostało chęcią zrealizowania przez nauczyciela tych zajęć w formie stacjonarnej, a z uwagi na brak bezpieczeństwa niezrealizowania ich w klasie III, biorąc pod uwagę utrudnienia w pracy zdalnej z młodzieżą na koniec roku szkolnego 2019/2020 oraz fakt, że były to zajęcia dodatkowe realizowane metodą kursową, postanowiono dokonać tego przesunięcia. W bieżącym roku szkolnym godziny te zostały zrealizowane. Szkolny zestaw programów nauczania roku szkolnego 2020/2021 dla Szkoły Branżowej nie został zmodyfikowany.

(akta kontroli, str. 43, 221-228, 413-419, 422-423, 488-498)

8. W roku szkolnym 2019/2020, według stanu na 30 września, kształceniem specjalnym¹⁶ objęty był jeden uczeń, natomiast w roku szkolnym 2020/2021 trzech uczniów. Indywidualnym nauczaniem nie objęto żadnego ucznia.

W ramach realizacji zajęć pozalekcyjnych, według stanu na 30 września, przeprowadzono zajęcia rewalidacyjne, w wymiarze dwóch godzin tygodniowo na każdego ucznia, którymi objęto w roku szkolnym 2019/2020 jednego ucznia, a w roku szkolnym 2020/2021 trzech uczniów.

W okresie zagrożenia epidemicznego, po 25 marca 2020 r., uzdolnieni uczniowie otrzymywali indywidualne wsparcie w procesie nauczania. Jak wyjaśnił Dyrektor, nauczyciele przygotowywali uczniów do uczestnictwa w turniejach, konkursach i olimpiadach oraz współpracowali przy przygotowywaniu wniosków do ubiegania się o stypendium. Jako, że wsparcie odbywało się z różnym nasileniem w różnym okresie czasu, działania te nie były objęte zasadami ich dokumentowania.

(akta kontroli, str. 45, 232-234, 426)

9. W Wewnątrzszkolnym systemie oceniania ZSS¹⁷, obowiązującym od 1 grudnia 2019 r., wprowadzono zmiany polegające na możliwości prowadzenia zajęć w formie zdalnej, tj. prowadzeniu zajęć, ocenianiu, przekazywaniu uczniom i rodzicom informacji o ocenach i postępach w nauce z wykorzystaniem kanałów komunikacji elektronicznej (np. dziennika elektronicznego, programu Office 365, służbowej poczty mailowej nauczycieli), które zostały pozytywnie zaopiniowane przez Radę Pedagogiczną¹⁸.

Zarządzeniem nr 27/2020 z 16 października 2020 r. w sprawie czasowego zawieszenia zajęć stacjonarnych w ZSS, Dyrektor wprowadził *Procedury kształcenia na odległość w przypadku czasowego zawieszenia zajęć stacjonarnych*, określające m.in. monitorowanie bieżącego dostępu uczniów do infrastruktury informatycznej przez wychowawców i nauczycieli, wykorzystywanie do kształcenia aplikacji MS Teams, korzystanie z konta Office 365, dziennika elektronicznego i poczty służbowej, konieczność punktualnego logowania się na zajęcia, niezwłocznego usprawiedliwiania nieobecności za pośrednictwem dziennika elektronicznego i prowadzenia zajęć zgodnie z tygodniowym planem zajęć. Podstawą zaliczenia poszczególnych zajęć były wpisy w dzienniku elektronicznym. Zasady

¹⁶ W związku z orzeczeniem wydanym przez publiczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną.

¹⁷ Zarządzenie 8b/2020 z 20 kwietnia 2020 r.

¹⁸ Uchwała 5/2020 z 20 kwietnia 2020 r. w sprawie zmian w Wewnątrzszkolnym systemie oceniania ZSS.

przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych oraz poprawkowych w warunkach zdalnych miały zostać w razie potrzeby określone w drodze zarządzenia Dyrektora.

Na podstawie weryfikacji wpisów dla pięciu wybranych przedmiotów z lat szkolnych 2019/2020¹⁹ i 2020/2021²⁰ ustalono, że w dzienniku (dane dotyczące ocen bieżących) zamieszczone były informacje identyfikujące powód wystawienia oceny, tj. np. praca bieżąca, sprawdzian, kartkówka, aktywność, zadanie, odpowiedź, wraz z opisem dotyczącym tematyki, która podlegała weryfikacji i datą jej wystawienia oraz adnotacją dotyczącą pracy zdalnej.

(akta kontroli, str. 80-81, 155-156, 235-265, 422)

10. W Zarządzeniu nr 7/2020 z 23 marca 2020 r. w sprawie zdalnej realizacji zajęć dydaktyczno-wychowawczych w ZSS, wprowadzona została konieczność odnotowywania frekwencji uczniów jako „ns” – nieobecność z przyczyn szkolnych. Zarządzeniem nr 7a/2020 z 25 marca 2020 r. zmieniono zapis „ns” na „nz” – nauczanie zdalne, w związku z wątpliwościami rodziców i uczniów dotyczących nazewnictwa frekwencji na zajęciach. Dyrektor wyjaśnił m.in., że w okresie po 25 marca 2020 r. Szkoła nie otrzymała z UM Lublin oraz Kuratorium Oświaty w Lublinie wytycznych odnośnie sposobu odnotowywania frekwencji uczniów w dziennikach lekcyjnych. Główną intencją znakowania frekwencji, jako „nz” była chęć odróżnienia tego trybu pracy od nauki stacjonarnej.

(akta kontroli, str. 80-81, 424-426, 485)

11. W terminie od 18 maja 2020 r. do 28 czerwca 2020 r. umożliwiono uczniom klas programowo najwyższych Szkoły Branżowej możliwość stacjonarnej realizacji nauki jazdy samochodem²¹, z zachowaniem wymogów bezpieczeństwa oraz po uzyskaniu zgody ucznia. Ośmiu uczniów, którzy zgodnie z grafiką zajęć nie zdążyli odbyć wszystkich godzin nauki jazdy samochodem w okresie zawieszenia zajęć stacjonarnych, w tym okresie dokończyło ją. Wszyscy uczniowie klasy III zajęcia nauki jazdy samochodem zrealizowali.

W terminie od 1 do 28 czerwca 2020 r. uczniom zapewniono konsultacje z nauczycielami prowadzącymi zajęcia edukacyjne oraz możliwość korzystania z biblioteki szkolnej z zachowaniem obostrzeń sanitarnych. Plany spotkań konsultacyjnych były przygotowywane na bieżąco. Uczniowie byli zawiadamiani o możliwości uczestnictwa w nich m.in. poprzez dziennik elektroniczny. Skorzystało z nich 10 uczniów przygotowujących się do egzaminów zawodowych, jeden uczeń z pracowni rysunku technicznego, jeden uczeń z budowy i naprawy pojazdów samochodowych. Zajęcia prowadzone były indywidualnie. Zgodnie z informacją Dyrektora żaden uczeń nie korzystał ze stanowisk komputerowych biblioteki szkolnej, a wypożyczenia książek dotyczyły jednostkowych przypadków.

(akta kontroli, str. 266, 428, 432-442)

12. W roku szkolnym 2019/2020 26 uczniów, według stanu na koniec I semestru, było klasyfikowanych częściowo (nieklasyfikowani z jednego lub kilku przedmiotów). Według stanu na koniec II semestru sytuacja ta dotyczyła jednego ucznia. Pozostali uczniowie byli klasyfikowani.

W roku szkolnym 2020/2021 40 uczniów, według stanu na koniec I semestru, było klasyfikowanych częściowo, według stanu na koniec II semestru, sytuacja ta dotyczyła 15 uczniów. Pozostali uczniowie byli klasyfikowani.

¹⁹ Matematyka dla oddziału 2BB, chemia dla oddziału 1AB, organizacja i zarządzanie przedsiębiorstwem samochodowym dla oddziału 3BB, budowa pojazdów samochodowych dla oddziału 1BB, elektryczne i elektroniczne wyposażenie pojazdów samochodowych dla oddziału 2AB.

²⁰ Podstawy przedsiębiorczości dla oddziału 2BB, język angielski dla oddziału 3BB, informatyka dla oddziału 1AB, historia dla oddziału 2BB, budowa pojazdów samochodowych dla oddziału 2BB.

²¹ Zarządzenie Dyrektora ZSS nr 9/2020 z 18 maja 2020 r. w sprawie realizacji nauki jazdy samochodem.

W roku szkolnym 2019/2020 ujawniono trzy przypadki niespełniania przez uczniów Szkoły Branżowej obowiązku nauki, w kolejnym roku było ich już dziewięć (ośmiu z nich otrzymało nagany – czterech nagany wychowawcy, czterech wychowawcy i wicedyrektora szkoły). Ujawnione przypadki, jak wyjaśnił Dyrektor, były konsekwencją systematycznej analizy uczestnictwa uczniów w zajęciach szkolnych. W przypadkach ujawnienia znaczącej absencji, Szkoła podejmowała kroki wyjaśniające, tj. wychowawca klasy oraz pedagog szkolny podejmowali próby kontaktu, przeprowadzali rozmowy z uczniem i rodzicami, udzielali nagany (w przypadku potrzeby dwukrotnej nagany wychowawcy klasy, następnie nagany wicedyrektora Szkoły). Działania te wpłynęły na poprawę frekwencji uczniów.

Dwóch uczniów w roku szkolnym 2020/2021 wycofało dokumenty ze Szkoły – jeden w związku z sytuacją rodzinną, drugi po otrzymaniu nagany wychowawcy i wicedyrektora Szkoły. W trakcie realizacji nauki zdalnej, zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora, nie było uczniów, którzy w związku z epidemią znaleźli się poza systemem edukacji.

(akta kontroli, str. 43-44, 423, 427, 429)

13. W okresie objętym kontrolą, według stanu na 30 września, zwiększyła się liczba etatów przeliczeniowych nauczycieli zatrudnionych w Szkole – z 21,6 w 2019 r. do 23,7 w 2020 r.; nieznacznie zwiększyła się także liczba nauczycieli ogółem – z 55 (w tym 53 niepełnozatrudnionych²²) do 56 (w tym 51 niepełnozatrudnionych²³).

Tygodniowa liczba godzin wszystkich zajęć w Szkole (ujętych w arkuszu organizacji; stan na 30 września) wzrosła z 464,48²⁴ w 2019 r. do 500,74²⁵ w 2020 r. Pozostałe nieobowiązkowe godziny zajęć dla uczniów utrzymały się na poziomie 18,96.

W 2019 r. z pracy w Szkole Branżowej nie odszedł żaden nauczyciel. Natomiast w 2020 r. z pracy odeszło trzech nauczycieli, którzy byli zatrudnieni na rocznych umowach. Po ustaniu umów nie wznowiono z nimi stosunku pracy z powodu braku potrzeb organizacyjnych. Jeden nauczyciel odszedł na emeryturę. We wskazanych latach nauczyciele nie korzystali ze świadczenia kompensacyjnego oraz urlopu dla poratowania zdrowia. Nie nastąpiło również rozwiązanie lub wygaszenie stosunku pracy z innych powodów.

(akta kontroli, str. 267-268, 409-410)

14. Dyrektor terminowo, tj. do dnia 31 października, składał do organu prowadzącego wnioski o dofinansowanie doskonalenia nauczycieli w 2020 r. i 2021 r. Złożone wnioski nie dotyczyły form kształcenia w zakresie posługiwania się nowoczesnymi technologiami informatycznymi, przydatnymi do kształcenia na odległość. Jak wyjaśnił Dyrektor, wnioski obejmowały w szczególności studia podyplomowe oraz szkolenia w obszarze kształcenia zawodowego, zgodnie z zapotrzebowaniem i wnioskami składanymi przez nauczycieli. Wskazał, że Szkoła otrzymała duże wsparcie od organu prowadzącego w zakresie doskonalenia pracy nauczycielskiej w obszarze posługiwania się technologią informatyczną, w związku z pracą zdalną, tj. szkolenia zdalne, instrukcje i materiały, m.in. dotyczące posługiwania się pakietem Office 365, które pozostały dostępne do samodzielnego doksztalcania się nauczycieli²⁶. Również informatycy zatrudnieni w Szkole doksztalcali się i służyli pomocą innym. W 2020 r. (26 października i 9 listopada)

²² Nauczyciele niepełnozatrudnieni – uwzględniając jedynie zajęcia w Szkole Branżowej. W 2019 r. wśród 55 nauczycieli realizujących zajęcia w Szkole Branżowej, znajdowało się jedynie 9 niepełnozatrudnionych, biorąc pod uwagę Zespół Szkół.

²³ Nauczyciele niepełnozatrudnieni – uwzględniając jedynie zajęcia w Szkole Branżowej. W 2020 r. wśród 56 nauczycieli realizujących zajęcia w Szkole Branżowej, znajdowało się jedynie 11 niepełnozatrudnionych, biorąc pod uwagę Zespół Szkół.

²⁴ W tym 2 godziny zajęć rewalidacyjnych dla jednego ucznia.

²⁵ W tym 6 godzin zajęć rewalidacyjnych dla trzech uczniów.

²⁶ 19 października 2020 r. UM Lublin przekazał link do strony zawierającej nagrania webinarów.

informatycy szkolni przeprowadzili zdalne szkolenie dla 34 i 67 uczestników Rady Pedagogicznej²⁷ z zakresu posługiwania się nowoczesnymi technologiami.

Szkoła otrzymywała z UM Lublin informacje o dostępnych szkoleniach z zakresu wspomagającego pracę w warunkach pandemii COVID-19, m.in. 11 marca 2021 r. o szkoleniu organizowanym przez Urząd Ochrony Danych Osobowych - *Jak zadbać o dane osobowe podczas e-lekcji?* Nauczyciel informatyki posiadał wiedzę z zakresu posługiwania się nowoczesnymi technologiami, tj. m.in. ukończone w 2008 r. studia podyplomowe w zakresie przygotowania kadry do prowadzenia kształcenia ustawicznego na odległość, udział w konferencji - *Dzień bezpiecznego Internetu 2021* - organizowanej przez Polskie Centrum Programu Safer Internet, szkoleniach w 2021 r.: *Nowości w Microsoft Teams - część 1 i 2; Zdalne wydarzenia szkolne; Quo vadis Microsoft Teams? Czyli plany rozwoju, nowości oraz Microsoft Teams jako platforma; Motywacja i aktywizacja uczniów z wykorzystaniem aplikacji pakietu Office 365* - organizowane przez Zespół Microsoft dla Edukacji.

(akta kontroli, str. 426-427, 461-483)

15. W roku szkolnym 2020/2021 zajęcia w Szkole Branżowej odbywały się w formie zdalnej i stacjonarnej:

- 1 września – 18 października - tryb stacjonarny dla wszystkich uczniów;
- 19–25 października - w trybie zdalnym realizowane były zajęcia kształcenia ogólnego i zawodowego teoretycznego, a w trybie stacjonarnym zajęcia z obszaru kształcenia zawodowego praktycznego;
- 26 października – 29 listopada - tryb zdalny dla wszystkich uczniów;
- 30 listopada – 28 marca - stacjonarnie realizowany był przedmiot praktyczna nauka zawodu oraz nauka jazdy samochodem, a pozostałe zajęcia realizowane były zdalnie;
- 29 marca – 18 kwietnia - tryb zdalny dla wszystkich uczniów;
- 19–25 kwietnia - stacjonarnie realizowany był przedmiot praktyczna nauka zawodu oraz nauka jazdy samochodem dla uczniów klas III (dwie klasy), pozostałe zajęcia realizowane były zdalnie;
- 26 kwietnia – 16 maja - stacjonarnie realizowany był przedmiot praktyczna nauka zawodu oraz nauka jazdy samochodem, pozostałe zajęcia realizowane były zdalnie;
- 17–23 maja - tryb stacjonarny dla wszystkich uczniów;
- 24–30 maja - stacjonarnie realizowany był przedmiot praktyczna nauka zawodu oraz nauka jazdy samochodem, pozostałe zajęcia realizowane były zdalnie;
- 31 maja – 25 czerwca - tryb stacjonarny dla wszystkich uczniów.

Wybór poszczególnych trybów realizacji zajęć szkolnych wynikał z zapisów rozporządzenia MEN w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19²⁸.

(akta kontroli, str. 229-231, 430-431)

16. Szkoła posiadała dostęp do Internetu w ramach wspólnej obsługi organizacyjno-administracyjnej jednostek organizacyjnych Gminy Lublin od 1 stycznia 2018 r.²⁹ o umownej przepustowości łącza 600 Mb/s.

W trakcie przeprowadzonych 27 maja 2021 r. oględzin, wykonano test, który wykazał, że na laptopie podłączonym do urządzenia dystrybuującego sieć

²⁷ Zaproszenie zostało wystosowane do wszystkich członków Rady Pedagogicznej.

²⁸ Dz.U. z 2020 r. poz. 982 ze zm. (w brzmieniu obowiązującym od 1 września 2020 r.).

²⁹ Uchwała nr 595/XXIII/2016 Rady Miasta Lublin z 17 listopada 2016 r. oraz uchwała nr 516/XIII/2020 Rady Miasta Lublin z 30 stycznia 2020 r.

internetową w budynku prędkość pobierania wyniosła 547,07 Mb/s, natomiast prędkość wysyłania 669,03 Mb/s.

Szkoła zawarła umowę o świadczenie publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych w Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej 3 lutego 2021 r.³⁰ Wniosek został zarejestrowany przez NASK³¹ 20 stycznia 2021 r. (zgoda Prezydenta Miasta Lublin na zawarcie umowy została wydana 18 grudnia 2020 r.). Na dzień 29 czerwca 2021 r. Szkoła nie została podłączona do OSE. Dyrektor poinformował o konieczności przebudowy sieci w pracowniach komputerowych w okresie wakacyjnym, w celu zapewnienia prawidłowej współpracy z OSE – sieć podczas próby podłączenia nie współpracowała z OSE prawidłowo.

Szkoła nie zapewniała alternatywnej drogi dostępu do Internetu, na wypadek awarii podstawowego kanału. Jak wyjaśnił Dyrektor, dotychczasowe doświadczenia, związane z pracą z wykorzystaniem Internetu dostarczanego przez Gminę Lublin, pozwoliły na przekonanie, że problemy mogły się zdarzyć sporadycznie i mieć chwilową naturę. Dyrektor wskazał również, że w latach szkolnych 2019/20 i 2020/21 Internet działał niezawodnie i miał wystarczającą szybkość. Ewentualne problemy zgłaszane były do Wydziału Informatyki Urzędu Miasta Lublin i były rozwiązywane niezwłocznie.

(akta kontroli, str. 44-45, 288-338, 422)

17. Szkoła w celu zabezpieczenia uczniów przed dostępem w Internecie do treści mogących stanowić zagrożenie ich prawidłowego rozwoju, wprowadziła program Opiekun (zainstalowany w pracowniach komputerowych - filtrujący treści; umożliwiający podgląd zadań wykonywanych przez uczniów na komputerach), firewall Palo Alto (zamontowany przed siecią szkolną w budynku Szkoły); blokadę treści – UM Lublin; oprogramowanie antywirusowe Symantec (w ramach projektu edu.lublin.pl) oraz przeprowadzała szkolenia pracowników Szkoły dotyczące bezpieczeństwa sieci.

W drodze oględzin ustalono, że z wyjątkiem dwóch przypadków spośród 10, wprowadzone zabezpieczenia skutecznie blokowały testowane strony. Dwa stwierdzone przypadki braku skutecznej ochrony zostały opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. Podczas oględzin stwierdzono działanie sieci Wifi na korytarzu, w sali komputerowej oraz na zewnątrz budynku, pod nazwą ZSS (sieć zapasowa ZSS2), do których dostęp został ograniczony hasłem.

(akta kontroli, str. 45, 331-338)

18. Od 1 września 2018 r. Szkoła prowadziła dziennik elektroniczny, udostępniony w ramach wspólnej obsługi organizacyjno-administracyjnej jednostek organizacyjnych Gminy Lublin. Jednostką obsługującą ustanowiony został Urząd Miasta Lublin. Dziennik stosowany był do weryfikacji m.in.: obecności uczniów na zajęciach, realizacji programu nauczania, realizacji zajęć podczas edukacji zdalnej. Dostawcą użytkowanego dziennika była firma Vulcan Sp. z o.o. Szkoła zapewniła uczniom i rodzicom bezpłatny dostęp do dziennika.

Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora, szczególnie przydatne w okresie zdalnego nauczania okazały się możliwości dziennika związane z: korzystaniem z aplikacji na telefon *Dzienniczek Plus* (komunikaty niezwłocznie trafiające do użytkowników); zintegrowaniem dziennika z Office 365 (możliwość przesyłania materiałów); możliwością założenia zespołów klasowych i kont na Office 365 dla uczniów na podstawie dziennika elektronicznego; możliwością kontroli frekwencji i ocen przez wychowawców i dyrektorów; wystawianiem ocen (ich widoczność dla nauczyciela, ucznia i rodzica); kontaktem nauczycieli z rodzicami/opiekunami

³⁰ Umowa nr UM#53806 oraz aneks nr 1 z 25 marca 2021 r.

³¹ Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa – Państwowy Instytut Badawczy.

i uczniami; możliwością analizy odwiedzin uczniów i rodziców w dzienniku elektronicznym; możliwością tworzenia zestawień do klasyfikacji uczniów; korzystaniem z modułu dyrektor/zestawienia (systematyczna kontrola nauki i pracy Szkoły).

(akta kontroli, str. 44, 269-287, 331-344)

19. Szkoła posiadała własną stronę internetową³² oraz elektroniczne konto pocztowe³³. Na stronie internetowej ZSS umieszczane były m.in. tygodniowe grafiki zajęć, ogłoszenia Dyrektora o ograniczeniach w funkcjonowaniu Szkoły, konsultacjach z nauczycielami, zmianach w grafikach zajęć, szczególnie w zakresie praktycznej nauki zawodu, materiały edukacyjne, linki do katalogów on-line Szkoły. Znajdowały się również podstawowe dokumenty Szkoły, jak statut oraz dane kontaktowe.

(akta kontroli, str. 44, 206-218)

20. Szkoła dysponowała 24 komputerami przenośnymi dla nauczycieli, według stanu na 1 marca 2020 r. oraz 1 września 2020 r. Według stanu na 30 kwietnia 2021 r. komputerów było 25 (zakupiono ze środków własnych jeden komputer przenośny dla nauczyciela). Z komputerów przenośnych, zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora, korzystało 10 nauczycieli. Nie było zgłoszeń o problemach technicznych i zapotrzebowaniu na dodatkowy sprzęt. Dyrektor wyjaśnił, że Szkoła nie dysponuje komputerami przenośnymi/tabletami dla uczniów do użytkowania w domu, jednak w przypadku potrzeb, może udostępnić na miejscu lub wypożyczyć komputery stacjonarne. Takich potrzeb uczniowie nie zgłaszali.

Według stanu na 31 grudnia 2019 r. w ZSS wykorzystywano 168 komputerów, w tym do celów dydaktycznych 138 (z czego 15 w bibliotece szkolnej) z dostępem do Internetu w technologii światłowodu o przepustowości od 500 Mb/s do 1 Gb/s. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. w ZSS wykorzystywano 187 komputerów, w tym do celów dydaktycznych 152 (z czego 14 w bibliotece szkolnej) z dostępem do Internetu w technologii światłowodu o przepustowości od 500 Mb/s do 1 Gb/s.

Zbiory biblioteczne ZSS, według stanu na 31 grudnia 2019 r. i 2020 r., obejmowały, m.in.: 119 dokumentów elektronicznych o dostępie lokalnym oraz 197 książek i innych materiałów dydaktycznych. W 2019 r. w zbiorach znajdowało się 27 881 książek o objętości co najmniej 49 stron, natomiast w 2020 r. 27 211 o objętości co najmniej 49 stron oraz 306 o objętości poniżej 49 stron. Stan zbiorów w tym zakresie zmniejszył się o 364 pozycje książkowe³⁴.

Pomoce dydaktyczne na wyposażeniu ZSS, według stanu na 31 grudnia 2019 r., obejmowały, m.in.: 18 telewizorów, 3 kamery wideo, 26 magnetofonów przenośnych do nauki języków obcych z możliwością podłączenia kilku par słuchawek, 13 odtwarzaczy DVD, 30 projektorów multimedialnych, jedną tablicę interaktywną, cztery drukarki wielofunkcyjne i siedem prenumerowanych dzienników i czasopism. W roku 2020 zwiększył się o jeden stan projektorów multimedialnych oraz o dwa - drukarek wielofunkcyjnych. Stan pozostałych pomocy nie uległ zmianie.

Podczas oględzin 10 laptopów i trzech komputerów stacjonarnych, przeprowadzonych 27 maja 2021 r., stwierdzono, że były one sprawne technicznie.

Z dofinansowania zakupu sprzętu i oprogramowania w ramach tzw. 500+ dla nauczycieli, skorzystało 56 nauczycieli oraz Dyrektor, z czego 44 nauczycieli w roku szkolnym 2020/2021 realizowało zajęcia w Szkole Branżowej. Środki zabezpieczone przez Urząd Miasta Lublin w kwocie 28 371,92 zł okazały się wystarczające. Na podstawie badania próby dokumentacji wniosków i wypłat

³² Adres strony ZSS: „zss.lublin.eu”.

³³ Adres e-mail: poczta@zss.lublin.eu.

³⁴ Po weryfikacji księgozbioru książki zostały wycofane z obiegu.

20 nauczycieli oraz Dyrektora, stwierdzono poprawność składanych wniosków oraz terminowość ich przekazania do organu prowadzącego.

Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora, Szkoła brała pod uwagę możliwość zgłoszenia do organu prowadzącego zapotrzebowania na sprzęt informatyczny do kształcenia na odległość w ramach projektu „Zdalna Szkoła+”, jednak w trakcie dokonywania analizy potrzeb, ze strony nauczycieli i uczniów nie dotarły zgłoszenia takich potrzeb.

(akta kontroli, str. 45-46, 331-338, 345-359)

21. Od dnia 31 sierpnia 2020 r. w Szkole obowiązywało zarządzenie Procedury BHP, wprowadzające m.in. zasady przychodzenia, wychodzenia i przebywania na terenie Szkoły oraz przestrzegania zasad higieny, z uwzględnieniem m.in. sal lekcyjnych, sali gimnastycznej oraz korytarzy i pomieszczeń sanitarnych. Wstęp osób trzecich podlegał rejestracji i nadzorowi pracowników obsługi. Wprowadzono również procedurę postępowania na wypadek podejrzenia zakażenia. Zapewniono sposoby szybkiej komunikacji z rodzicami/opiekunami ucznia, m.in. poprzez dziennik elektroniczny, pocztę służbową, telefon i stronę internetową ZSS. Nauczyciele zostali zobowiązani do zapoznania uczniów oraz poinformowania rodziców o obowiązujących procedurach oraz do stałego kontaktu z dyrektorem i kierownictwem. Do zarządzenia załączono wykaz numerów alarmowych, instrukcję dezynfekcji rąk i ich skutecznego mycia, instrukcję zakładania i zdejmowania maseczki oraz rękawic.

Odpowiedzialne za wdrożenie i przestrzeganie procedur było kierownictwo warsztatów szkolnych, kierownik gospodarczy oraz dyrekcja ZSS, a także pracownicy wykonujący pracę na terenie Szkoły w trakcie trwania pandemii COVID-19. Wprowadzono również zasady korzystania z biblioteki, w tym formy zwrotu, wypożyczania książek oraz okres ich kwarantanny. Przy każdym wejściu do Szkoły została umieszczona stacja dezynfekująca, do której korzystania zobligowano wszystkie osoby wchodzące. Nauczycieli i pracowników zaopatrzone w rękawiczki i maseczki. Wyznaczono pomieszczenie, pełniące funkcję izolatki dla osoby z objawami sugerującymi zakażenie. Zobowiązano pracowników obsługi do utrzymania higieny pomieszczeń, tj. m.in. dezynfekcji sal i innych pomieszczeń oraz powierzchni, a także wietrzenia sal, co najmniej raz na godzinę w czasie przerwy, a w razie potrzeby także w czasie zajęć. Szkoła zaopatrywała pracowników w sprzęt i środki do utrzymania higieny, dezynfekcji, co zostało potwierdzone podczas oględzin przeprowadzonych 27 maja 2021 r.

Przy wejściach do Szkoły umieszczono informację o obowiązku dezynfekowania rąk oraz instrukcję użycia środka dezynfekującego, numery telefonów do właściwej miejscowo powiatowej stacji sanitarno-epidemiologicznej, oddziału zakaźnego szpitala i służb medycznych. W pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych wywieszono plakaty z zasadami prawidłowego mycia rąk, a przy dozownikach z płynem instrukcje do dezynfekcji rąk. Szkoła wystąpiła o stacje dezynfekujące i otrzymała dwie. Dodatkowo zakupiono trzecią stację w lutym 2021 r. do nowego budynku warsztatów szkolnych.

(akta kontroli, str. 45, 163-185, 331-338, 360-376)

22. Na stronie internetowej ZSS na bieżąco umieszczano ogłoszenia dotyczące funkcjonowania Szkoły w okresie zagrożenia COVID-19, w tym m.in. formy realizacji zajęć (zdalnie, stacjonarnie), organizacji odbioru świadectw i rozpoczęcia roku szkolnego 2020/2021, a także organizacji zebrań z rodzicami, bieżących konsultacji i rozwiązywania problemów technicznych w połączeniach ucznia ze Szkołą.

Prowadzono również bieżącą korespondencję z Urzędem Miasta Lublin, w tym z Wydziałem Oświaty i Wychowania (bieżąca organizacja Szkoły) oraz Biurem

Bezpieczeństwa Informacji (zgłaszanie incydentów cyberbezpieczeństwa), Wydziałem Informatyki i Telekomunikacji (rozwiązywanie problemów technicznych dotyczących połączenia na platformie Microsoft Teams). Poprzez dziennik elektroniczny wysyłano korespondencje zbiorowe do uczniów, nauczycieli i rodziców, m.in. z bieżącymi informacjami o funkcjonowaniu Szkoły oraz o przeprowadzanych konsultacjach i zamieszczanych materiałach.

W jednym stwierdzonym przypadku zakażenia wirusem SARS-CoV-2 ucznia ZSS Dyrektor potwierdził, że współpraca z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Lublinie oraz z Prezydentem Miasta Lublin przebiegła bez problemów.

W okresie objętym kontrolą, Dyrektor dokonywał kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Szkoły/ZSS, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki (29 sierpnia 2019 r. oraz 31 sierpnia 2020 r.). Nie stwierdzono konieczności poprawy warunków. W latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 nie stwierdzono wypadków uczniów. Szkoła nie była kontrolowana w zakresie zagrożenia epidemicznego³⁵.

(akta kontroli, str. 45-46, 377-395)

23. Na podstawie analizy wykonania wydatków³⁶ na wynagrodzenia osobowe ustalono, że w 2019 r. wyniosły one – 1 128,1 tys. zł, a w 2020 r. – 1 840,2 tys. zł (wzrost o 63,1%). Na koniec I kwartału wyniosły odpowiednio: w 2019 r. - 206,4 tys. zł, 2020 r. - 463,9 tys. zł (wzrost o 124,8%), a w 2021 r. - 526,0 tys. zł (wzrost o 13,4%). W poszczególnych miesiącach I półrocza 2020 r. wyniosły odpowiednio³⁷: 164,8 tys. zł, 319,6 tys. zł, 463,9 tys. zł, 587,5 tys. zł, 731,9 tys. zł oraz 877,8 tys. zł.

Największe wzrosty odnotowano w I kwartale w ramach rozdziału 80152³⁸: w 2020 r. o 155% w stosunku do 2019 r. oraz w 2021 r. o 169% w stosunku do 2020 r., a także w ramach rozdziału 80117³⁹: w 2020 r. o 125% w stosunku do 2019 r. Dyrektor wyjaśnił m.in., że główną przyczyną wzrostu wynagrodzeń w I kwartale 2020 r. i 2021 r. (w stosunku odpowiednio do I kwartału 2019 r. i 2020 r.) była podwyżka i wzrost dodatku za wysługę lat dla nauczyciela zatrudnionego na umowę o pracę od kwietnia 2019 r. oraz wzrost liczby godzin zajęć rewalidacyjnych (dodatkowi uczniowie) i godzin ponadwymiarowych.

Wystąpiły również zwiększenia w stosunku rocznym w ramach rozdziału 80117: w 2020 r. o 94% w stosunku do 2019 r. oraz w ramach rozdziału 80152: w 2020 r. o 63% w stosunku do 2019 r. Dyrektor wyjaśnił m.in., że odnośnie rozdziału 80117, wzrost wynikał głównie z włączenia ewidencjonowanych w 2019 r. wydatków z rozdziału 80130⁴⁰, wzrostu poziomu zatrudnienia oraz wypłaty nagród jubileuszowych i odpraw emerytalnych. Wzrost wynagrodzeń w ramach rozdziału 80152 wynikał głównie z liczby zrealizowanych godzin rewalidacyjnych i podwyżki wynagrodzenia.

(akta kontroli, str. 396-397, 399-401)

W roku szkolnym 2019/2020 liczba planowych godzin ponadwymiarowych w dziale 801 wyniosła 3 211,94, a doraźnych zastępstw – 543. Najwięcej doraźnych

³⁵ Kuratorium Oświaty w Lublinie przeprowadziło kontrolę w zakresie monitoringu wizyjnego w szkole. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

³⁶ Dział 801 Oświata i wychowanie - § 4010.

³⁷ Kwoty zgodnie z RB-28S wykazane w sposób narastający.

³⁸ Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w gimnazjach, klasach dotychczasowego gimnazjum prowadzonych w szkołach innego typu, liceach ogólnokształcących, technikach, szkołach policealnych, branżowych szkołach I i II stopnia i klasach dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej prowadzonych w branżowych szkołach I stopnia oraz szkołach artystycznych.

³⁹ Branżowe szkoły I i II stopnia.

⁴⁰ Szkoły zawodowe.

zastępstw (263) zrealizowano w miesiącach: listopad i luty⁴¹ (co stanowiło 48,4% wszystkich doraźnych zastępstw), natomiast planowych w grudniu 2019 r.⁴² (co stanowiło 13,5% wszystkich planowych zastępstw).

W okresie zagrożenia epidemicznego (styczeń-czerwiec 2020 r.) odnotowano spadek liczby zastępstw doraźnych⁴³ o 12,8% w stosunku do okresu przedepidemicznego⁴⁴ (wrzesień-grudzień 2019 r.) i wzrost o 5,9% liczby planowych godzin ponadwymiarowych⁴⁵. Spadek o 41,1% liczby planowych godzin ponadwymiarowych w marcu 2020 r. (w stosunku do lutego 2020 r.) wynikał m.in. z czasowego zawieszenia zajęć⁴⁶.

Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora, na fakt zwiększonej liczby godzin ponadwymiarowych w grudniu 2019 r. wpłynęła mała liczba zwolnień lekarskich nauczycieli, brak dni wolnych od zajęć dydaktycznych oraz świątecznych. Natomiast w kwietniu 2020 r. długi okres rozliczeniowy (5 tygodni) i mała liczba zwolnień lekarskich nauczycieli. Wzrost liczby godzin ponadwymiarowych oraz spadek liczby doraźnych zastępstw w okresie zagrożenia epidemicznego (styczeń-czerwiec 2020 r.) wynikał z faktu spadku liczby zwolnień lekarskich nauczycieli, który widoczny był szczególnie w okresie zdalnej pracy Szkoły. Znaczny wzrost liczby doraźnych zastępstw w listopadzie 2019 r. oraz lutym 2020 r. wynikał z dużej liczby zwolnień lekarskich nauczycieli.

W okresie 12-24 marca 2020 r. nie były realizowane godziny ponadwymiarowe. Jak wyjaśnił Dyrektor, nauczyciele w tym okresie nie dokumentowali tego faktu w dzienniku elektronicznym.

(akta kontroli, str. 398, 420-421)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Na komputerach użytkowanych w pracowni informatycznej, uczniowie mieli dostęp do stron, mogących zawierać treści szkodliwe dla ich prawidłowego rozwoju, co stanowiło naruszenie art. 27 ustawy Prawo oświatowe, zgodnie z którym szkoły i placówki zapewniające uczniom dostęp do Internetu są obowiązane podejmować działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, w szczególności zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.

Dyrektor wyjaśnił, że powodem otwarcia się niepożądanych stron były m.in. pojawiające się nowe strony oraz treści w Internecie, które trafiały do bazy stron blokowanych z opóźnieniem. W trakcie zdalnej nauki komputery uczniowskie w pracowniach nie były włączane przez długi okres czasu i nie zostały zaktualizowane wszystkie definicje w programie Opiekun.

Dodał, że w celu zabezpieczenia uczniów przed dostępem do treści szkodliwych w Internecie, na komputerach było zainstalowane oprogramowanie Opiekun, firewall Palo Alto, a Szkoła była podłączona do sieci Urzędu Miasta Lublin (szerokopasmowa sieć miejska – zarządzana i aktualizowana przez UM Lublin), na której blokowane były niepożądane treści oraz oprogramowanie antywirusowe Symantec. Nauczyciele szkoleni byli w zakresie bezpieczeństwa sieci. Dodatkowo

⁴¹ Odpowiednio 105 i 158 godzin.

⁴² 434,44 godziny.

⁴³ 253 godziny.

⁴⁴ 290 godzin.

⁴⁵ Wrzesień-grudzień 2019 r. – 1 559,61 godzin ponadwymiarowych. Styczeń-luty 2020 r. – 1 652,33 godzin ponadwymiarowych.

⁴⁶ Komunikatem z 18 marca 2020 r. Dyrektor poinformował nauczycieli, że w związku z zawieszeniem zajęć w dniach 12-25 marca 2020 r., zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Edukacji Narodowej, za dni świadczenia przez nauczycieli pracy poprzez kontakt zdalny nie otrzymają oni wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe.

w ramach oprogramowania Opiekun Konsola nauczyciele w pracowniach komputerowych na bieżąco widzieli monitory uczniów i reagowali na próby wyświetlenia niepożądanych treści przez uczniów, blokując je w ustawieniach (dodając do kategorii czarnej listy).

W związku z wykryciem dostępności do dwóch niebezpiecznych stron, nauczyciel informatyki podczas oględzin zabezpieczeń zainstalowanych na komputerach, dokonał blokady dwóch (spośród 10 testowanych) szkodliwych stron, które były dostępne dla uczniów.

(akta kontroli, str. 45, 331-338, 421-422, 484)

IV. Uwagi i wnioski

W związku z usunięciem nieprawidłowości stwierdzonych w trakcie trwania kontroli, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania uwag i wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Lublin, dnia 26 lipca 2021 r.

Kontroler	Dyrektor
Katarzyna Zglińska	Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Lublinie
Główny specjalista kontroli państwowej	Edward Lis
(—)	(—)
.....	.....